

Festivalul Internațional de Muzică Veche Miercurea Ciuc 2022

(Elena Maria Șorban, muzicolog – 1 august 2022)

CONFIRMĂRI, SURPRIZE, PERSPECTIVE

O ediție cu mai puține manifestări decât cele din anii dinaintea pandemiei a reafirmat principiul antic *non multa, sed multum* – de această dată, cu genericul festivalier *Musica – natura – harmonia*.

Confirmări

încadrez aici (în ordinea aparițiilor pe scenă), formațiile **Kájoni Consort** (România), cu programul „*Era di Maggio – Artă lirică de dragoste și muzică instrumentală din secolele XVI–XVIII*”, **Carmina Renascentia** (România), cu „*Flori în muzică – Simbolistica florală în melodiile europene din secolele XVI–XVII*”, respectiv **Musica Historica** (Ungaria), cu recitalul „*Așteaptă-mă, pasăre – Arta lirică de dragoste din Ungaria în secolul XVII*”, prin care cuvântul poetic și muzica au atins sufletele.

Surprize (plăcute sau nu)

Ansamblul francez **Obsidienne**, cu programul intitulat „*Grădina deliciilor: Paradis și infern – Frumusețile și distrugerile Pământului*” a fost o prezentă diferită față de a altor formații, din edițiile anterioare ale Festivalului (îndeobște, având o atitudine con clamor), prin finețe și nuanțata coloristică-pastel a interpretării repertoriului din secolele XIV-XVI. Un singur exemplu: versiunea cu adevărat plutitoare a celebrului rondeau intens cromatic *Fumeux fume*, al enigmaticului reprezentant din *Ars subtilior*, Solage.

Ansamblul **Sempre** (România) – aflat la acest Festival pentru prima oară – a pus accentul pe inedit, virtuozitate și stil, în programul *Baroque Unknown*. Am făcut cunoștință de reprezentări muzicale ale naturii, ale unor compozitori care l-au urmat pe Vivaldi, precum Gregor Joseph Werner sau Nicolas Chédeville. Deși în prim-plan s-au situat soliștii-violoniști, „partea leului” a revenit celor patru susținători de continuo – cu o sonoritate plină, generoasă – și, în special, clavecinistei Raluca Enea.

Ansamblul de muzică turcă tradițională **Çanlar** (Ungaria) a prezentat programul intitulat „Muzica de ceremonie a dervișilor rotitori, în mod bayati maqam” cu o sonorizare care, pentru mine, de această dată, a avut efectul de a anihila intimitatea și a distruge stilul.

Filmul documentar Crafting Recorders – The von Huene Workshop, Inc. („Atelierul von Huene, constructori de flaute drepte”) a înfățișat activitatea laborioasă complexă care precede generarea muzicii la acest tip de instrumente.

Confirmări surprinzătoare

În această categorie, includ aspecte care necesită explicația prealabilă că nu întotdeauna reîntâlnirile au efect de surpriză – ca în cazurile următoare, pe care le voi consemna tot în ordinea aparițiilor din ediția 2022 a Festivalului.

Programele adiacente – **excursii culturale tematice, dansuri renescentiste pentru public, degustare de vinuri, ziua copiilor** – au fost apreciate.

Clavecinista **Cipriana Smărăndescu** a revenit la Miercurea Ciuc cu un recital de piese predominant de tip improvizatoric (preludii), program din care s-au reliefat piesele de caracter, îndeosebi *Le Vertigo* (1746) de Pancrace Royer.

Schola Gregoriana Siculeni a făcut dovada a ce înseamnă roadele muncii constante pentru cultura vocală de calitate și adecvarea stilistică – într-un program bine construit pe coordonatele temporale ale anului liturgic. Dirijorul András Ványolos este o personalitate bogat înzestrată și antrenată în muzica veche și dansul istoric, care, mai presus de toate, educă în spiritul valorilor, de la vârste fragede, pe membrii comunității rurale în care a ales să trăiască. Ansamblul **Concerto Spiralis**, înființat în 2012, de tineri instrumentiști din Ungaria și România, este o formație prea puțin vehiculată în țară, în raport cu valoarea sa. Folosind instrumente de epocă (unii dintre membri, chiar mai multe, cum ar fi dulcian, cornetto, cello da spalla), competențele lor tehnice și stilistice sunt însoțite de pasiunea transmisă publicului, care i-a

ovaționat îndelung – de această dată, într-un amplu program de 12 piese, de la Monteverdi la Stradella, intitulat „Simfoniile pădurilor”.

Antonio Vivaldi a fost celebrat în programul La Pastorella al ansamblului **Codex** (România), prin patru concerte și o trisonată. Perechea timbrală flaut – fagot („Pasărea” și „Ursul”, în prezentarea inspirată făcută muzicii) ar putea cuceri audiența oricărui concert educativ! Binecunoscuta partitură La Nocte (versiunea cu flaut și fagot) a răsunat în două variante mai rar cântate, cea numai cu flaut și orchestră (RV 439), respectiv fagot solo și orchestră (RV 501). Membrilor obișnuiți ai formației li s-au alăturat (îmbogățire coloristică, cu valoare de coeficient-surpriză) fagotistul Gerwald Maximilian Braisch, Orsolya Ványolos (la clavecin) și Zsombor Filip (arciliuto). **Flauto Dolce** (România), alături de invitații Gábor Hegyi (trompetă) și același Gerwald Maximilian Braisch (fagot), a excelat în programul *Musica, natura, amore* – încheiat cu o arie bisericească – solistă: soprana Mihaela Maxim –, de cantorul-compozitor transilvan Johann Sartorius cel Tânăr (1712-1787).

Programul **Orchestrai Baroce a Festivalului** (România) a avut un titlu-motto adecvat esteticii iluministe, a muzicii ca reprezentare: „Ceea ce se îndepărtează de natură nu ne mai mișcă” (Rousseau). Interpretări sugestive și omogene au fost datorate conducerii artistice a violonistei Ulrike Titze (Germania), precum și abnegației fiecărui membru al ansamblului. Au prins viața binecunoscute pagini, de la Purcell la Gluck, precum și autori nemaiîntâlniți la noi: Jean-Féry Rebel (1666-1747) și Christoph Nichelmann (1717-1762), care ar merita să fie explorați și cu prilejuri viitoare.

Organistul **Erich Türk** (România), în matineul intitulat „Cucul, păstorii și furtuna” (desfășurat pe instrumentul din biserica catolică din satul Frumoasa – despre care aș fi dorit să ni se comunice informații istorice) și-a confirmat calitățile. El a surprins auditoriul cu o piesă care precede, prin conținutul declarat, Simfonia „Pastorală” de Beethoven: „Bucuria păstorilor întreruptă de o furtună – o povestire muzicală pentru orgă” (1794), cu efecte de reprezentare a zgomotelor, realizate abil de interpret, care a intervenit adecvat și în repropoționarea piesei, potrivit dramaturgiei. Ansamblul **Hortus Musicus** (Estonia), pe care nu îl uitasem, de la incandescența sa prezentă aici, din 2009 (cronică la adresa: cimec.ro/Muzica/Cronici/ElenaSorban4.html), a revenit, de această dată, cu un repertoriu din jurul anului 1600, cu titlul „Momente muzicale de referință ale Europei”. Concertul de acum a avut o amprentă... contemporaneizată, adică a amalgamat în muzica veche, elemente pregnante de jazz și latino, care au entuziasmat publicul, însă care, după opinia mea, au fost exagerate. În final, li s-a adăugat excelentul Cor de cameră **Lux Aurumque**, din Miercurea Ciuc, dirijor András Ványolos, care a dat glas unor compoziții religioase de Arvo Pärt.

Perspective și propuneri

Universitatea de Vară asigură accesul la cultivarea muzicii vechi pentru tinerii în formare – peste 60, la această ediție (unii, la mai multe instrumente). Elevul cu voce de contratenor Ábel Mihály este, desigur, un nume despre care vom mai auzi! Am remarcat și pe compozitorii de muzică contemporană Cornelia Zambila (evoluând la vioară barocă, percuție, ansamblu) și Juan Albarracín (înscris la clavecin), pentru care acest cadru va aduce, cu siguranță, perspective fertile. O noutate semnificativă este inițierea, din acest an, a **activităților muzicale pentru preșcolari**,

coordonate de Rebeka Ádám, care au lărgit obișnuita ofertă adresată celor mici, în „Ziua copiilor”.

La propuneri, consider că **însușirea coregrafică de bază a dansurilor de epocă** alemanda, curanta, sarabanda, giga și a menuetului (practice de toți instrumentiștii) este un obiectiv principal pentru viitoarele ediții. De asemenea, ar fi binevenită sublinierea conținuturilor *musica transylvanica* – prezente dintotdeauna în intențiile organizatorilor, dar care nu sunt suficient receptate în manifestările lor neexplicate.

Fotografii la adresa: <https://www.facebook.com/Csikszeredai.Regizene.Fesztival/photos/>